

## Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny. Biologia na czasie 1. Zakres podstawowy – kI I - technikum

Temat	Poziom wymagań			ocena celująca
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	
<b>1. Znaczenie nauk biologicznych</b>				
<b>1. Znaczenie nauk biologicznych</b>	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcie <i>biologia</i></li> <li>wskazuje cechy organizmów</li> <li>wymienia dziedziny życia, w których mają znaczenie osiągnięcia biologiczne</li> <li>wykorzystuje różnorodne źródła i metody do pozyskiwania informacji</li> </ul>	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, jakie cechy mają organizmy</li> <li>podaje przykłady współczesnych osiągnięć biologicznych</li> <li>wyjaśnia znaczenie nauk przyrodniczych w różnych dziedzinach życia</li> <li>odróżnia wiedzę potoczną od wiedzy uzyskanej metodami naukowymi</li> </ul>	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia cechy organizmów</li> <li>wyjaśnia cele, przedmiot i metody badań naukowych w biologii</li> <li>omawia istotę kilku współczesnych osiągnięć biologicznych</li> <li>analizuje różne źródła informacji pod względem ich wiarygodności</li> </ul>	<p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polegają współczesne odkrycia biologiczne</li> <li>analizuje wpływ rozwoju nauk biologicznych na różne dziedziny życia</li> <li>wyjaśnia, czym zajmują się różne dziedziny nauk biologicznych, np. bioinformatyka</li> </ul> <p><i>Uczeń:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wykaże związek współczesnych odkryć biologicznych z rozwojem metodologii badań biologicznych</li> <li>wyjaśni związek pomiędzy nabytą wiedzą biologiczną a przygotowaniem do wykonywania różnych współczesnych zawodów</li> <li>odnosi się krytycznie do informacji pozytkanych z różnych źródeł, w tym internetowych</li> </ul>
<b>2. Zasady prowadzenia badań biologicznych</b>				
<b>2. Zasady prowadzenia badań biologicznych</b>				
<b>2. Zasady prowadzenia badań biologicznych</b>	<p>wymienia metody poznawania świata</p> <p>definiuje pojęcia <i>doświadczenie, obserwacja, teoria naukowa, problem badawczy, hipoteza, próba badawcza, próba kontrolna, wniosek</i></p> <p>wymienia etapy badań biologicznych</p> <p>wskazuje sposoby dokumentacji wyników badań biologicznych</p>	<p>wskazuje różnicę między obserwacją a doświadczeniem</p> <p>rozróżnia problem badawczy od hipotezy</p> <p>rozróżnia próbę badawczą od próby kontrolnej</p> <p>odczytuje i analizuje informacje tekstowe, graficzne i liczbowe</p> <p>odróżnia fakty od opinii</p>	<p>wyjaśnia, na czym polega różnica między obserwacją a doświadczeniem</p> <p>formuluje główne etapy badań do konkretnych obserwacji i doświadczeń biologicznych</p> <p>wyjaśnia i omawia zasady prowadzenia i dokumentowania badań</p> <p>planuje przykładową obserwację biologiczną</p>	<p>określa warunki doświadczenia</p> <p>właściwie planuje obserwację i doświadczenia oraz interpretuje ich wyniki</p> <p>stosuje dwa rodzaje prób kontrolnych w przeprowadzonych doświadczeniach</p> <p>wskazuje różnice między danymi ilościowymi a danymi jakościowymi</p>

			• odnosi się do wyników uzyskanych przez innych badaczy
<b>3. Obserwacje biologiczne</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje różnicę między obserwacją makroskopową a obserwacją mikroskopową</li> <li>wymienia, jakie obiekty można zobaczyć gołym okiem, a jakie przy użyciu różnych rodzajów mikroskopów</li> <li>podaje nazwy elementów układu optycznego i układu mechanicznego mikroskopu optycznego</li> <li>wymienia cechy obrazu oglądanego pod mikroskopem optycznym</li> <li>obserwuje pod mikroskopem optycznym gotowe preparaty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia zasady mikroskopowania</li> <li>prowadzi samodzielnie obserwacje makro- i mikroskopowe</li> <li>oblicza powiększenie mikroskopu</li> <li>wymienia, jakie przy użyciu różnych rodzajów mikroskopów</li> <li>podaje nazwy elementów układu optycznego i układu mechanicznego mikroskopu optycznego</li> <li>wymienia cechy obrazu oglądanego pod mikroskopem optycznym</li> <li>obserwuje pod mikroskopem optycznym gotowe preparaty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia sposób działania mikroskopów: optycznego i elektronowego</li> <li>porównuje działanie mikroskopu optycznego z działaniem mikroskopu elektronowego</li> <li>wymienia zalety i wady mikroskopów optycznych oraz elektronowych</li> <li>definiuje i stosuje pojęcie <i>zdolność rozdzielcza</i> przy opisie działania różnych typów mikroskopów</li> </ul>
<b>2. Chemiczne podstawy życia</b>			
<b>1. Skład chemiczny organizmów. Makro- i mikroelementy</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>klasyfikuje związki chemiczne na organiczne i nieorganiczne</li> <li>wymienia związki budujące organizm</li> <li>klasyfikuje pierwiastki na makroelementy i mikroelementy</li> <li>wymienia pierwiastki biogene</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcie <i>pierwiastki biogenne</i></li> <li>wymienia pojęcia <i>makroelementy</i> i <i>mikroelementy</i></li> <li>wymienia znaczenie wybranych makro- i mikroelementów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia hierarchiczność budowy organizmów na przykładzie człowieka</li> <li>omawia znaczenie wybranych makro- i mikroelementów</li> </ul>
<b>2. Znaczenie wody dla organizmów</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia właściwości wody</li> <li>wymienia funkcje wody dla organizmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia właściwości wody</li> <li>wymienia znaczenie wody dla organizmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykazuje związek między właściwościami fizykochemicznymi wody i organizmie</li> <li>przeprowadza samodzielnie nietypowe doświadczenie dotyczące zmian napięcia</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje znaczenie wody dla organizmów</li> </ul>	<p>ich znaczenie dla organizmów</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• uzasadnia znaczenie wody dla organizmów</li> <li>• określa, za jakie właściwości wody odpowiadają wskazane zjawiska, np. unoszenie lodu na powierzchni wody</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia i analizuje zawartość wody w różnych narządach ciała człowieka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• powierzchniowego wody oraz właściwie interpretuje wyniki</li> </ul>
<b>3. Węglowodany – budowa i znaczenie</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• klasyfikuje węglowodany na cukry proste, dwucukry i wielocukry</li> <li>• podaje przykłady cukrów prostych, dwucukrów i wielocukrów</li> <li>• nazywa wiązanie O-glikozydowe</li> <li>• wymienia właściwości cukrów prostych, dwucukrów i wielocukrów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• określa kryterium klasyfikacji węglowodanów</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób powstaje wiązanie O-glikozydowe</li> <li>• omawia występowanie i znaczenie cukrów prostych, dwucukrów i wielocukrów</li> <li>• wskazuje sposoby wykrywania glukozy i skrobi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje różnice w budowie między poszczególnymi cukrami prostymi</li> <li>• porównuje i charakteryzuje budowę wybranych cukrów prostych, dwucukrów i wielocukrów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ilustruje powstanie wiązania O-glikozydowego</li> <li>• planuje i przeprowadza doświadczenie pozwalające wykryć glukozę w soku z winogron i skrobię w bulwie ziemniaka</li> </ul>
<b>4. Białka – budulec życia</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia budowę aminokwasów</li> <li>• podaje nazwę wiązania między aminokwasami</li> <li>• wyróżnia białka proste i złożone</li> <li>• podaje przykłady białek prostych i złożonych</li> <li>• wymienia funkcje białek w organizmie człowieka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje kryteria klasyfikacji białek</li> <li>• wskazuje wiązanie peptydowe</li> <li>• omawia funkcje przykładowych białek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• odróżnia białka proste od złożonych</li> <li>• wskazuje grupy funkcyjne aminokwasów, które biorą udział w tworzeniu wiązania peptydowego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia rolę podstawnika (R) w aminokwasie</li> <li>• charakteryzuje przykładowe białko w pełniu określonej funkcji</li> </ul>
<b>5. Właściwości i wykrywanie białek</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• definiuje pojęcia <i>koagulacja</i> i <i>denaturacja</i></li> <li>• wymienia czynniki wywołujące koagulację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, na czym polegają koagulacja białka i denaturacja białka</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• rozróżnia koagulację białka od denaturacji białka</li> <li>• planuje doświadczenie wpływu różnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wykazuje związek budowy białek z ich funkcjami w organizmie człowieka</li> <li>• porównuje proces koagulacji białek z procesem denaturacji białek</li> </ul>

	<p>i denaturację białka</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje doświadczenie wpływu jednego z czynników fizykochemicznych na białko</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa warunki, w których zachodzi koagulacja białka i denaturacja białka</li> <li>klasifikuje czynniki wywołujące denaturację, dzieląc je na czynniki fizyczne i chemiczne</li> <li>zgodnie z instrukcją przeprowadza doświadczenie wpływów wybranego czynnika na białko</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>czynników fizykochemicznych na białko</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje znaczenie koagulacji i denaturacji białek dla organizmów</li> <li>przeprowadza doświadczenie dotyczące wpływu różnych czynników fizykochemicznych na białka</li> </ul>
6. Lipidy – budowa i znaczenie	<ul style="list-style-type: none"> <li>klasifikuje lipidy ze względu na budowę cząsteczkę</li> <li>przedstawia budowę lipidów prostych i złożonych</li> <li>nazywa wiązanie estrowe</li> <li>wymienia znaczenie lipidów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podaje różnicę między lipidami prostymi a lipidami złożonymi</li> <li>odróżnia tłuszcze właściwe od wosków</li> <li>klasifikuje kwasy tłuszczowe na nasycone i nienasycone</li> <li>przedstawia klasifikację lipidów – wskazuje kryterium tego podziału (konsystencja, pochodzenie)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje lipidy proste i lipidy złożone</li> <li>przeprowadza doświadczenie dotyczące wykrywania obecności lipidów w nasionach słonecznika</li> <li>wskazuje związek między obecnością wiązań podwójnych w kwasach tłuszczowych a właściwościami lipidów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>porównuje poszczególne grupy lipidów</li> <li>omawia budowę fosfolipidów i ich znaczenie w rozmieszczeniu w błonie biologicznej</li> </ul>
7. Budowa i funkcje kwasów nukleinowych	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyróżnia rodzaje kwasów nukleinowych</li> <li>wymienia elementy budowy nukleotydu DNA i RNA</li> <li>przedstawia znaczenie DNA i RNA</li> <li>określa lokalizację DNA i RNA w komórkach</li> <li>wymienia wiązania występujące w DNA</li> <li>definiuje pojęcie replikacja</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje budowę DNA i RNA</li> <li>wyjasnia, na czym polega komplementarność zasad azotowych</li> <li>wymienia inne rodzaje nukleotydów</li> <li>wskazuje wiązania występujące w DNA</li> <li>wyjasnia, na czym polega proces replikacji DNA</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje budowę chemiczną i przestrenną DNA i RNA</li> <li>odróżnia nukleotydy budujące DNA od nukleotydów budujących RNA</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przykłady innych nukleotydów niż nukleotydy budujące DNA i RNA</li> <li>wskazuje ATP jako jeden z rodzajów nukleotydów</li> <li>charakteryzuje podobieństwa i różnice w budowie DNA i RNA</li> <li>wyjasnia znaczenie DNA jako nośnika informacji genetycznej</li> </ul>

	<i>DNA</i>	<i>wymienia rodzaje RNA</i>			
<b>3. Komórka</b>					
<b>1. Budowa komórek eukariotycznej</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcie <i>komórka</i></li> <li>wyróżnia komórki prokariotyczne i eukariotyczne</li> <li>wymienia przykłady komórek prokariotycznych i eukariotycznych</li> <li>wskazuje na rysunku i nazywa struktury komórki eukariotycznej</li> <li>rozróżnia komórki: zwierzęca, roślinną i grzybową</li> <li>wymienia elementy budowy komórki eukariotycznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje i opisuje różnice między komórkami eukariotycznymi</li> <li>podaje funkcje różnych komórek w zależności od miejsca ich występowania</li> <li>rysuje wybraną komórkę eukariotyczną na podstawie obserwacji mikroskopowej</li> <li>buduje model przestrzenny komórki eukariotycznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>stosuje kryterium podziału komórek ze względu na występowanie jądra komórkowego</li> <li>charakteryzuje funkcje struktur komórki eukariotycznej</li> <li>porównuje komórki eukariotyczne</li> <li>na podstawie schematów, rysunków, zdjęć i opisów wskazuje struktury komórkowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>na podstawie mikrofotografii rozpoznaje, wskazuje i charakteryzuje struktury komórkowe</li> <li>wykonuje samodzielnie i obserwuje nietrwały preparat mikroskopowy</li> <li>wykazuje związek między budową organelli a ich funkcją</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, dla czego komórki mają niewielkie rozmiary</li> <li>argumentuje i wyjaśnia przyczyny różnic w budowie i funkcjonowaniu komórek</li> <li>wykazuje związek między budową organelli a ich funkcją</li> </ul>

	<i>hipotoniczny, roztwór izotoniczny, roztwór hypertoniczny</i>	transport przez błonę biologiczną	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykaże związek między budową błon a ich funkcjami</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>o różnym stężeniu na zjawisko osmozy w komórkach roślinnych</li> <li>na wybranych przykładach wyjaśnia różnice między endocytozą a egzocytozą</li> </ul>
<b>3. Budowa i rola jądra komórkowego</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcia <i>chromatyna, chromosom</i></li> <li>podaje budowę jądra komórkowego</li> <li>wymienia funkcje jądra komórkowego</li> <li>przedstawia budowę chromosomu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>identyfikuje elementy budowy jądra komórkowego</li> <li>określa skład chemiczny chromatyny</li> <li>wyjaśnia funkcje poszczególnych elementów jądra komórkowego</li> <li>wymienia i identyfikuje kolejne etapy upakowania komórkowym</li> <li>rysuje skondensowany chromosom i wskazuje elementy jego budowy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje elementy jądra komórkowego</li> <li>charakteryzuje budowę chromosomu</li> <li>wyjaśnia znaczenie spiraliacji chromatyny w chromosomie</li> <li>wykaże związek między budową jądra komórkowego a jego funkcją w komórce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>dowodzi przyczyn zawartości i różnej liczby jąder komórkowych w komórkach eukariotycznych</li> <li>uzasadnia stwierdzenie, że jądro komórkowe odgrywa w komórce rolę kierowniczą</li> </ul>
<b>4. Składniki cytoplazmy</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcie <i>cytozol</i></li> <li>wymienia składniki cytozolu</li> <li>podaje funkcje cytozolu</li> <li>wymienia funkcje cytoszkieletu</li> <li>podaje budowę oraz funkcje mitochondriów, siateczki śródplazmatycznej, rybosomów, wakuoli, lizosomów, aparatu Golgiego, mitochondrium</li> <li>omawia funkcje systemu błon wewnętrzkomórkowych</li> <li>definiuje przedziałowość (kompartamentację)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia funkcje cytoszkieletu</li> <li>charakteryzuje budowę i funkcje siateczki śródplazmatycznej, rybosomów, wakuoli, lizosomów, aparatu Golgiego, mitochondrium</li> <li>omawia funkcje systemu błon wewnętrzkomórkowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, na czym polega funkcjonalne powiązanie między rybosomami, siateczką śródplazmatyczną, aparatem Golgiego a błoną komórkową</li> <li>omawia funkcje wakuoli</li> <li>wyjaśnia, od czego zależy liczba i rozmieszczenie mitochondriów w komórce</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa zależność między aktywnością metaboliczną komórki a ilością i budową mitochondriów</li> <li>wyjaśnia rolę przedziałów komórkowych w wytwarzanych przez nie różnych substancjach, np. enzymach</li> </ul>

		z siateczką śródplazmatyczną gładką • wyjaśnia rolę rybosomów w syntezie białek	• analizuje udział poszczególnych organeli w syntezie i transporcie białek poza komórkę
<b>5. Cykl komórkowy</b>	• definiuje pojęcia <i>cykl komórkowy, mitoza, cytokinезa</i> • przedstawia i nazywa etapy cyklu komórkowego	• wyjaśnia rolę interfazy w cyklu życiowym komórki • analizuje schemat przedstawiający zmiany ilości DNA i chromosomów w poszczególnych etapach cyklu komórkowego • charakteryzuje cykl komórkowy	• uzasadnia konieczność podwojenia ilości DNA przed podziałem komórki • określa liczbę cząsteczek DNA w komórkach różnych organizmów w poszczególnych fazach cyklu komórkowego
<b>6. Znaczenie mitozy, mejozy i apoptozy</b>	• definiuje pojęcia <i>mitoza, apoptoza</i> • przedstawia istotę mitozy i mejozy • przedstawia znaczenie mitozy i mejozy • wskazuje różnicę między komórką haploidalną a komórką diploidalną	• opisuje efekty mejozy • omawia na schemacie przebieg procesu apoptozy • różnica po liczbie powstających komórek mitozę od mejozy • wskazuje, który proces – mitoza czy mejoza – prowadzi do powstania gamet, uzasadnia swój wybór	• porównuje zmiany liczby chromosomów w przebiegu mitozy i mejozy • wyjaśnia, na czym polega apoptoza • przedstawia istotę różnicy między mitozą a mejozą • określa znaczenie apoptozy w prawidłowym rozwoju organizmów
<b>4. Metabolizm</b>	<b>1. Kierunki przemian metabolicznych</b>	• wymienia cechy ATP i jego znaczenie w procesach metabolicznych	• wykazuje różnicę między procesami katabolicznymi i jego rolą biologiczną
			• wyjaśnia, w jaki sposób ATP spręga procesy metaboliczne

	<ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia nośniki energii i elektronów w komórce</li> <li>przedstawia budowę ATP</li> <li>podaje funkcje ATP</li> <li>definiuje szlak metaboliczny i cykl metaboliczny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia rolę przenośników elektronów</li> <li>odróżnia na ilustracji szlak metaboliczny od cyklu metabolicznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>a procesami anabolicznymi</li> <li>charakteryzuje szlak metaboliczny i cykl metaboliczny</li> <li>omawia przemiany ATP w ADP</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wykazuje, że procesy anaboliczne i kataboliczne są ze sobą powiązane</li> <li>porównuje przebieg szlaków metabolicznych z przebiegiem cykłów metabolicznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje i uzasadnia kryteria podziału przemian metabolicznych</li> </ul>
<b>2. Budowa i działanie enzymów</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcia: <i>enzym, katalizator, kataliza enzymatyczna, energia aktywacyjna, centrum aktywne, kompleks enzym-substrat</i></li> <li>przedstawia budowę enzymów</li> <li>podaje rolę enzymów w komórce</li> <li>wymienia właściwości enzymów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje budowę enzymów</li> <li>omawia właściwości enzymów</li> <li>przedstawia sposób działania enzymów</li> <li>wymienia etapy katalizy enzymatycznej</li> <li>przeprowadza doświadczenie wykazującego wpływ enzymów z ananasa na białka zawarte w żelatynie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia znaczenie kształtu centrum aktywnego enzymu dla przebiegu reakcji enzymatycznej</li> <li>wyjaśnia mechanizm działania i właściwości enzymów</li> <li>wyjaśnia sposób przyspieszania przebiegu reakcji chemicznej przez enzymy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia mechanizm katalizy enzymatycznej</li> <li>roróżnia właściwości enzymów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>interpretuje wyniki przeprowadzonego doświadczenia wykazującego wpływ enzymów z ananasa na białka zawarte w żelatynie</li> </ul>
<b>3. Regulacja aktywności enzymów</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcia: <i>inhibitor, aktywator, ujemne sprzężenie zwrotne</i></li> <li>wymienia podstawowe czynniki wpływające na szybkość reakcji enzymatycznych</li> <li>podaje rolę aktywatorów i inhibitorów enzymów</li> <li>przedstawia sposoby regulacji aktywności enzymów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>określa, na czym polega inhibicja, aktywacja i ujemne sprzężenie zwrotne</li> <li>opisuje wpływ aktywatorów i inhibitorów na przebieg reakcji enzymatycznej</li> <li>omawia wpływ temperatury, wartości pH i stężenia substratu na działanie enzymów</li> <li>przeprowadza doświadczenie badające wpływ temperatury na aktywność katalazy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia wpływ stężenia substratu, temperatury i wartości pH na przebieg reakcji metabolicznej</li> <li>porównuje mechanizm działania inhibitorów odwracalnych z mechanizmem działania inhibitorów nieodwracalnych</li> <li>interpretuje wyniki doświadczenia dotyczącego wpływu wysokiej temperatury na aktywność katalazy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>planuje i przeprowadza doświadczenie mające wykazać wpływ dowolnego czynnika na aktywność enzymu</li> <li>wyjaśnia mechanizm ujemnego sprzężenia zwrotnego jako sposobu regulacji przebiegu szlaków metabolicznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>interpretuje i przewiduje wyniki doświadczenia wpływu różnych czynników na aktywność enzymów</li> </ul>

<p><b>4. Oddychanie komórkowe.</b></p> <p><b>Oddychanie tlenowe</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcie <i>oddychanie komórkowe</i></li> <li>wymienia rodzaje oddychania komórkowego</li> <li>zapisuje reakcję oddychania tlenowego</li> <li>określa znaczenie oddychania komórkowego dla funkcjonowania organizmu</li> <li>wymienia etapy oddychania tlenowego</li> <li>lokalizuje etapy oddychania tlenowego w komórce</li> <li>wymienia czynniki wpływające na intensywność oddychania tlenowego</li> <li>wymienia czynniki wpływające na intensywność oddychania tlenowego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>analizuje na podstawie schematu przebieg glikolizy, reakcji pomostowej, cyklu Krebsa i łańcucha oddechowego</li> <li>przedstawia rolę przenośników elektronów w procesie oddychania tlenowego</li> <li>omawia czynniki wpływające na intensywność oddychania tlenowego</li> <li>omawia czynniki wpływające na intensywność oddychania tlenowego</li> <li>wykazuje związek między budową mitochondrium a przebiegiem procesu oddychania tlenowego</li> <li>omawia przebieg poszczególnych etapów oddychania tlenowego</li> <li>wykazuje związek między liczbą i budową mitochondriów a intensywnością oddychania tlenowego</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>wskaże substraty i produkty poszczególnych etapów oddychania tlenowego</li> <li>wykazuje związek między budową mitochondrium a przebiegiem procesu oddychania tlenowego</li> <li>omawia przebieg poszczególnych etapów oddychania tlenowego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>uzasadnia, że oddychanie komórkowe ma charakter kataboliczny</li> <li>wskazuje miejsca syntez ATP w procesie oddychania tlenowego</li> <li>przedstawia zysk energetyczny z utleniania jednej cząsteczki glukozy w trakcie oddychania tlenowego</li> <li>wykazuje związek między liczbą i budową mitochondriów a intensywnością oddychania tlenowego</li> </ul>
<p><b>5. Procesy beztlenowego uzyskiwania energii</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>definiuje pojęcie <i>fermentacja</i></li> <li>wymienia rodzaje fermentacji</li> <li>wymienia organizmy przeprowadzające fermentację</li> <li>określa lokalizację fermentacji w komórce i ciele człowieka</li> <li>nazywa etapy fermentacji</li> <li>podaje zastosowanie fermentacji w życiu codziennym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>odróżnia fermentację mleczanową od fermentacji alkoholowej</li> <li>przedstawia przebieg poszczególnych etapów fermentacji mleczanowej</li> <li>omawia wykorzystanie fermentacji mleczanowej i alkoholowej w życiu człowieka</li> </ul> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia przebieg poszczególnych etapów fermentacji mleczanowej</li> <li>porównuje i wyjaśnia różnicę między zyskiem energetycznym w oddychaniu tlenowym a zyskiem energetycznym fermentacji mleczanowej</li> <li>określa warunki zachodzenia fermentacji mleczanowej</li> <li>przedstawia różnice w przebiegu fermentacji mleczanowej i alkoholowej</li> <li>wskazuje miejsce i rolę przenośników elektronów w procesie fermentacji</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia przebieg poszczególnych etapów fermentacji mleczanowej</li> <li>porównuje i wyjaśnia różnicę między zyskiem energetycznym w oddychaniu tlenowym a zyskiem energetycznym fermentacji mleczanowej</li> <li>określa warunki zachodzenia fermentacji mleczanowej</li> <li>przedstawia różnice w przebiegu fermentacji mleczanowej i alkoholowej</li> <li>wskazuje miejsce i rolę przenośników elektronów w procesie fermentacji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia, dla którego utlenianie tego samego substratu energetycznego w warunkach tlenowych dostarcza więcej energii niż w warunkach beztlenowych</li> <li>wyjaśnia, dla którego w erytrocytach zachodzi fermentacja mleczanowa, a nie oddychanie tlenowe</li> </ul>